

bibban

Välkommen till
Åland!

Innehåll 1/2024

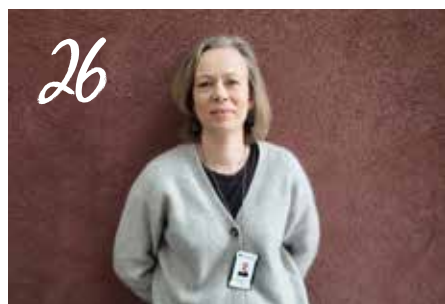
FINLANDS SVENSKA
BIBLIOTEKSFÖRENING

Finlands svenska biblioteksdagar 2024

Demokrati & gemenskap

BIBLIOTEKSDAGAR PÅ ÅLAND

16-17

MÅNGSIDIGT LÄSPROJEKT
PÅ ARCADEA

ELSA GÖR COMEBACK
I UNGDOMLIG TAPPNING

5-7

DE NORDISKA BIBLIOTEKS-
FÖRENINGARNA TRÄFFADES

8

TEMA ÅLAND SID 11-23:

30 BIBLIOTEK I
ÅLÄNSKT NÄTVERK

12

MEDLEMMEN:
JONATHAN LUOTO

21

TROTJÄNAREN: INGER-
LOUISE ANDERSSON

22

SPECIALBIBLIOTEKEN
PÅ ÅLAND

14

Aktuellt	4-5
Elsa gör comeback i ungdomlig skepnad ..	6
De nordiska biblioteks- föreningarna träffades.....	8
Välkomna till bibliotekens förlovade ö! ...	11
30 bibliotek i det åländska nätverket.....	12
Samlingar med särskilt fokus.....	14
Biblioteket vid Högskolan på Åland.....	15
Biblioteksdagarnas program	16
Boktips: Läs dig till Åland!	18
Medlemmen: Jonathan Luoto.....	21
Trotjänaren: Inger-Louise Andersson.....	22
Kolumnen	24
Aktuellt	25
Mångsidigt projekt för läslust vid Arcada	26
Bokrecensioner	28
Blanka – Skärgårdens biblioteksnätverk	30

Demokrati och gemenskap på Fredens öar

FINLANDS SVENSKA biblioteks dagar i Mariehamn närmar sig med stormsteg. I det här numret av *Bibban* hittar du programmet för biblioteks dagarna. Under dagarna får vi höra många intressanta presentationer, och diskutera och dela erfarenheter om hur biblioteket kan vara en central plats för demokrati och gemenskap. Anmälningssblanketten till biblioteks dagarna finns på www.fsbfi.fi. Välkomna med!

Eftersom biblioteks dagarna i år går av stapeln i Mariehamn, har detta nummer av *Bibban* Åland som tema. Du får träffa både en trotjänare och en föreningsmedlem från Åland. Vi tipsar om åländska böcker och berättar om det åländska biblioteksväsendet. I detta nummer får du dessutom bekanta dig med *Bibbans* nya chefredaktör, **Monica Sandström** och vår nya biblioteks serie, ritad av **Janne Nyström**.

Biblioteks dagarnas tema "Demokrati och gemenskap" genomsyrar också föreningens verksamhet i övrigt. I år planerar föreningen att i samarbete med Minerva-gruppen göra en undersökning bland biblioteksanställda om hur det är att arbeta på bibliotek. Tillsammans med Finlands biblioteks förening och Finlands vetenskapliga biblioteks förening planerar vi att uppdatera broschyren *Etiska principer för biblioteksarbetet*, som utkom för ca 15 år sedan. Eftersom mycket i samhället har ändrats sedan dess behövs en uppdatering för att ge riktlinjer för hur biblioteken kan arbeta för att också i framtiden är vara trygga och inkluderande ställen för alla, ett slags fredens öar i en omgivning som kan upplevas som allt mer otrygg och svår förstådd. Inte minst utvecklingen av artificiell intelligens har tagit stora kliv in i vår vardag

och kommer också i framtiden att påverka alla delar av samhället, inklusive bibliotekssektorn. Artificiell intelligens är egentligen inte helt nytt i biblioteksbranschen, utan har redan funnits i många år i sökmotorer, databaser, rekommendationssystem och robotar och oberoende om vi vill det eller inte är AI här för att stanna. Därför är det bra att inte bara hänga med i utvecklingen utan också att vara proaktiv och lära sig använda AI. Det här har föreningen tagit fasta på och ordnar en utbildning om AI med biblioteksperspektiv som pågår under våren. Utbildningen har redan börjat med över 20 ivriga deltagare.

Detta är det sista förordet för *Bibban* som jag skriver i egenskap av ordförande för Finlands svenska biblioteks förening, så jag vill passa på att tacka alla fantastiska kollegor som har varit med och arbetat för föreningen och biblioteken. Det har varit givande att vara en del av den fina gemenskap som FSBF är och jag ser fram emot att träffa er alla under biblioteks dagarna i Mariehamn!

Anna-Maria Malm
FSBF:s ordförande

Bibban

är Finlands svenska biblioteks förenings medlemstidning, som utkommer tre gånger om året. En webbversion av tidningen publiceras på www.fsbfi.fi där också tidigare nummer finns att läsa. Kontaktuppgifter till styrelsemedlemmarna finns på sidan 31.

ISSN (tryckta upplagan): 1459-5044
ISSN (webbversionen): 1459-5052

UTGIVARE

Finlands svenska biblioteks förening r.f.

Ansvarig utgivare

Anna-Maria Malm (ordf.)
fsbf@fsbf.fi

Chefredaktör

Monica Sandström
bibban@fsbf.fi

REDAKTIONS RÅD

Gun Vestman, Margareta Danielsson,
Anna-Maria Malm, Monica Sandström,
Lisa Ahlviik, Janne Nyström, Michelle Mattfolk

Layout Heidi Jylhä, Solid Media

Tryckeri Forsberg, Jakobstad

ANNONSER

Vill du annonsera i *Bibban*?
Hör i så fall av dig till fsbf@fsbf.fi.

Annonsspriser:

Helsida (bakpärm) 350 €

Helsida (inlaga) 300 €

Halvsida 200 €, fjärdedelssida 150 €

MATERIAL

Material som ska publiceras i tidningen levereras enklast per e-post till fsbf@fsbf.fi. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera text och bilder före publikation och ansvarar ej för returnering av inskickat material.

Medlemsavgift

Medlemsavgift 25 €

Prenumerationsavgift

Inom Finland 35 €

Utomlands 45 €

Adressändringar och medlems ärenden

Adressändringar och andra medlems ärenden kan meddelas per e-post till fsbf@fsbf.fi

Webbplats www.fsbfi.fi

På pärmen: Victoria Lundgren, Fredrika Sundberg, Jonathan Luoto och Linda Lundgren i Mariehamns stadsbibliotek.
Foto: Monica Sandström

Fototävlingens andra vinnare

UNDER 2023 ARRANGERADE Finlands svenska biblioteksförening en fototävling i syfte att samla in bilder från biblioteken runtom i landet. På Biblioteksdagarna i maj utnämndes tävlingens första vinnare Lise-Lott Ehrnsten, hennes bild kom från Mariehamns stadsbibliotek.

Under sommaren utlyste föreningen en fortsättning på fototävlingen. I december utsåg styrelsen en ny vinnare bland de tre bidrag som inkommit under sommaren och hösten.

Det vinnande bidraget är fotograferat av **Linda Ahlroth** i Kasbergets bibliotek i Helsingfors. Där är även hundar välkomna att njuta av den lugna stämningen. Grattis till vinnaren och tack till er som skickat in bidrag!

I Kasbergets bibliotek är även hundar välkomna att njuta av den lugnande stämningen. Foto: Linda Ahlroth

Årets biblioteksgärning

FSBF delar ut två pris, vartannat år för *Årets biblioteksgärning* och vartannat år för *Årets biblioteksbok*. I år är det dags att uppmärksamma någons insats i biblioteksvärlden.

KÄNNER DU NÅGON som gjort en särskilt värdefull insats i sitt arbete för biblioteken? Eller har du noterat att ett visst bibliotek har en verksamhet som bör uppmärksammas? Välkommen att ge förslag på vem som ska tilldelas priset för Årets biblioteksgärning 2024!

För två år sedan tilldelades **Åsa Lundberg** på Brändö bibliotek priset med motiveringen att "hon ger kommuninvånare och turister hög servicekvalitet och väl genomförda program". För fyra år sedan fick **Lena Sågfors** priset för att hon "är en urkraft att räkna med i biblioteksvärlden". **Päivi Jokitalo** fick

pris för årets biblioteksgärning 2016 för "sin förmåga att på ett inspirerande och modigt sätt lyfta fram och diskutera aktuella biblioteksfrågor på båda språken i Finland och upprätthålla ett kontaktnät som sträcker sig över hela Norden".

Men även bibliotek kan tilldelas priset. År 2018 gick det till Åbo Akademi bibliotek för att "aktivt ha arbetat för att lyfta fram kulturhistoriskt viktiga boksamlingar, öka medvetenheten och synligheten om dessa samt arbetat för att bevara dem som en värdefull del av Finlands kulturarv". År 2013 tilldelades priset Sibbo bibliotek för

För två år sedan tilldelades Åsa Lundberg priset Årets biblioteksgärning för sitt arbete på Brändö bibliotek.

ett genomtänkt utbud av kultur och service för biblioteksbesökarna.

Förslag kan ges till fsbf@fsbf.fi senast 30.4 2024. Priset delas ut under Biblioteksdagarna på Åland i maj.

Medlemsresa till Göteborgs bokmässa!

FINLANDS SVENSKA BIBLIOTEKSFÖRENING och Kulturfonden har glädjen att meddela att vi ordnar en medlemsresa till Göteborgs bokmässa den 25–27.9. Resan är avsedd för yrkesverksamma biblioteksanställda och längre hunna studerande. Vid behov kommer yrkesverksamma att prioriteras.

Du kan ansöka om att delta i resan via Kulturfondens ansökningsystem under perioden 18–31.3 2024 (ansokan.kulturfonden.fi).

I resan ingår inträde till bokmässan, biblioteksbesök, två hotellnät-

ter inkl. frukost, två gemensamma luncher och en gemensam middag. Övriga måltider sker på egen bekostnad. Om man vill förlänga vistelsen på egen bekostnad avtalar man om detta med hotellet, eller bokar ett annat boende.

Alla deltagare bokar sina egna resor till och från Göteborg. Men man får ett bidrag från Kulturfonden för att täcka en del av resekostnaden. Summan är 200 euro för resande från södra Finland och Åland och 250 euro för resande från Österbotten.

Du måste ha tillstånd av din arbetsgivare för att delta i resan redan då du ansöker om deltagande. Alla som ansökt får besked i mitten av april. Det finns möjlighet för 25 personer att delta. Vi ser fram emot din ansökan!

BOKMÄSSAN
GÖTEBORG BOOK FAIR

Hälsningar från nya chefredaktören

TIDNINGEN BIBBAN HAR ny chefredaktör. Från årsskiftet är det jag, **Monica Sandström**, som håller i trådarna och som tillsammans med andra väver samman tidningen till en helhet.

Jag är väldigt glad över uppdraget. I och med det får jag kombinera sådant som jag tycker om att arbeta med – biblioteksfrågor, fotografering och textproduktion. Det är för mig en optimal mix!

Jag har arbetat på Nykarleby stadsbibliotek i drygt tre år och varit medlem i FSBF:s styrelse nästan lika länge. Jag driver även fotoföre-

taget Bildström tillsammans med min man.

Snart övergår jag dock från biblioteksarbetet till att bli församlingssekreterare i Nykarleby församling. Det är ett arbete jag ser mycket fram emot att ta itu med. Samtidigt tycker jag att det känns jättebra att ha en fot kvar i biblioteksvärlden via uppdraget som chefredaktör för *Bibban*.

Hör gärna av er med tips och idéer om vad vi ska skriva om i *Bibban*. Ni når mig via bibban@fsbf.fi.

LILLA ELSA

Elsa gör comeback i ungdomlig skepnad

I Bibban har vi från och med detta nummer glädjen att presentera en nyproducerad tecknad serie av **Janne Nyström**.

Serien "Lilla Elsa" blir nu ett återkommande inslag i vår tidning.

Janne Nyströms självporträtt, vintern 2024.

JANNE NYSTRÖM arbetar som informationsspecialist på Arcada. Ett av hans främsta fritidsintressen är teckning, och en dag föddes idén om "Lilla Elsa".

– "Lilla Elsa" är tänkt som en hyllning till serien "Elsa" som tidigare fanns i *Bibban*. Den gamla serien handlar om bibliotekariens vardag. Men för att få ett annat perspektiv är Elsa nu istället en kund på biblioteket och dessutom ett barn.

Janne har tecknat till och från så länge han kan minnas. I ungdomen sökte han in till Konstindustriella

högskolan ett par gånger, men blev inte antagen. Han studerade istället nordisk litteratur vid Helsingfors universitet, vilket i förlängningen ledde honom till arbeten inom biblioteksväsendet.

– Jag hade ett vikariat som tog slut strax före pandemin bröt ut vintern 2020. Biblioteken anställde inga nya vid denna tid, jag fick plötsligt mycket tid över. Då slog det mig att nu kan jag satsa mer på tecknandet.

I mars 2020 startade Janne sitt Instagram-konto *jnystrom_art*. Idag har kontot omkring 5400 följare.

– Jag har fått väldigt mycket respons och positiv feedback via kontot, det har varit inspirerande och uppmuntrande.

Janne publicerar inte enbart sina teckningar i flödet, han lägger även gärna till lite bakgrundsinformation.

– Jag tycker det blir intressantare om jag skriver en kort biografi, till exempel då det gäller ett porträtt. Jag brukar ofta också nämna vilka sorters pennor jag använder, eftersom jag själv är intresserad av att lära mig om material från andra.

Fastän referensbilderna för bakgrunden åtminstone delvis var från Tjetjenien, så var det kriget i Ukraina som inspirerade Janne till att teckna den här bilden.

Penna framom pensel

Janne är i princip en helt självlärd tecknare. Nya insikter får han genom att studera hur teckningar är uppbyggda och via tutorials på Youtube.

– Jag brukar även ta hjälp av fotografier för att mina teckningar ska bli så realistiska som möjligt. Om jag vill se hur en hand ser ut eller hur en skugga faller på ett ansikte har jag stor hjälp av foton.

Det är just teckning Janne ägnar sig åt. Visst har det blivit en del verk med pensel och pastellkritor också, men han återkommer alltid till tecknandet. Ritplattor lockar inte heller.

– Jag använder mig nog alltid av enbart papper och penna. Först skissar jag med blyerts, oftast en skiss så liten som en tändsticksask. Sedan skissar jag med blyerts i slutgiltig storlek.

Efter det vidtar arbetet med svart tusch, ett arbete som i många fall resulterar i teckningar med en imponerande detaljrikedom. Jannes motiv är ofta punkare i olika situationer, djur samt porträtt på mer och mindre kända personer.

– Jag låter fantasin flöda fritt, motiven är nog mer estetik än budskap. Jag tycker om en sorts ganska mörk, absurd humor. Men ibland använder jag även mina teckningar för att uttrycka en åsikt.

Teckning som avkoppling

I "Lilla Elsa" lär det ändå bli en annan sorts humor än mörk och absurd. Inspiration för serieteckning får Janne bland annat från sina favoriter Kalle & Hobbe och Crazy Kat.

– Jag tar också gärna emot tips på vad som ska utspela sig i serien. Det uppstår säkert en del humoristiska situationer på biblioteken som kan återberättas i serieform, säger Janne.

På Arcada har Janne arbetat i tre år, han är numera även styrelsemedlem i FSBF. I och med heltidsarbetet finns det inte så mycket tid för teckning som under covid-vintern 2020. Då resulterade tecknandet däremot i två utställningar i Helsingfors. Den första i galleriet Loukko hösten 2020 och den

Tuschporträtt på Iggy Pop. Janne såg honom uppträda på Flow festivalen år 2016 och har lyssnat på honom sedan tonåren. En av Jannes mest populära bilder på Instagram.

andra i augusti 2021 i galleriet Ikkuna.

Janne har visserligen tecknat en del på beställning, men det är inget som han vill satsa på.

– Att teckna mot betalt för med sig en helt annan press, det blir stressigt. Jag tror det stämmer, det man brukar säga, att man inte ska göra ett ar-

bete av sin hobby. Jag vill hålla kvar tecknandet som något roligt. Teckning är för mig en form av avkoppling och kreativt utlopp.

Monica Sandström

**Teckningar:
Janne Nyström**

Janne tecknar också med oljepasteller, det blir inte så detaljrikt, men han gillar färgerna. Slutresultatet är närmare en målning än Jannes mera typiska tuschteckningar. Den här bilden var en övning i att rita någon som skrattar, Janne konstaterar att det var en rätt svår uppgift!

Den här bilden inspirerades av serietecknaren Mœbius (1938-2012), även om många har tyckt att den mera påminner om Salvador Dalí. Någon förklaring på den har Janne inte – det är upp till var och en att göra en egen tolkning.

Mötesdeltagarna från de nordiska föreningarna. Foto: Elza Zandi, Svensk biblioteksförening.

De nordiska biblioteks- föreningarna träffades

De nordiska biblioteks-föreningarna träffades 5–6.2.2024 och diskuterade aktuella frågor inom branschen. Vi diskuterade kring IFLA, demokrati, kunskap och beredskap. Bibliotekens minskade anslag är något som oroar och likaså trenden med sämre läskunnighet.

ARLIGEN TRÄFFAS representeranter från de nordiska biblioteks-föreningarna. I Finland har vi tre biblioteks-föreningar som deltar, förutom FSBF även Finlands biblioteks-förening och STKS, Finlands vetenskapliga bibliotekssamfund. Från de övriga nordiska länderna deltog Svensk biblioteks-förening, Danmarks biblioteks-förening, Norsk biblioteks-förening och den isländska biblioteks-föreningen Upplýsing.

IFLA och förändringens vindar

Ett av mötets främsta ärenden var IFLA och nordiska perspektiv. Till detta möte var IFLA:s nya generalsekreterare inbjuden. **Sharon Memis** deltog på plats i Stockholm, vilket uppskattades mycket. Att de nordiska föreningarna är viktiga för och inom IFLA påtalade Sharon, vilket också bidrog till att hon ville närvara på plats för att diskutera. Sharon berättade om förändringsarbetet inom IFLA,

den nya strategin och betonade vikten av öppenhet. Samtidigt ville hon att fokus skulle vara på uppdraget och hur IFLA gör skillnad. IFLA arbetar för ett förenat biblioteksfält, för att mobilisera medlemmarna och för inkludering. IFLA vill vara en global röst för biblioteksfältet och vill få omvärlden att förstå hur viktigt det är med bibliotek. Demokrati och kunskap är bland det viktigaste och detta arbetar biblioteken för. Sharon poängterade att IFLA inte är något utan sina medlemmar,

att insatser och hjälp från oss behövs. Hon uppmanade oss att ta kontakt, vara aktiva och fortsätta vårt engagemang. Diskussionerna var givande och vi uppskattade mycket att Sharon hade möjlighet att delta även under både middagen och följande dag.

Nordiska perspektiv

På mötet diskuterades hur man kunde göra lobbyarbete inom Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. För biblioteksförningarna är intressebevakning en betydande del av verksamheten, främst nationellt men även internationellt. Ett exempel är att de nordiska kulturministrarna har inbjudits till Göteborgs bokmässan i höst.

De nordiska länderna tillsammans är starka och att gemensamt ge utvecklingsförslag, respons och uttalanden konstaterades vara viktigt och en bra väg till påverkan.

IFLA och EBLIDA

IFLA för nu diskussioner med EBLIDA kring olika sätt att intensifiera samarbetet. Exempelvis om och hur man ska kunna kombinera nätverken mellan EBLIDA och IFLA, mobilisera sig och se hur de ska kunna ta sig an olika aktuella frågor. Men det poängterades också att organisationerna har olika fokus. EBLIDA gör mer intressebevakning, lobbying i EU och lyfter fram frågor kring upphovsrätt och e-lärande ur ett europeiskt perspektiv. IFLA å sin sida kan påverka globalt och har kontakter till Unesco och FN.

Vice ordförande Gun Vestman och styrelsemedlem Teresa Westmark representerade FSBF vid mötet.

Kulturprojekt inom EU

Juha Manninen från Finlands biblioteksförning berättade om EU-kulturprojektet *EU Work Plan for Culture*, där alla bibliotek, både vetenskapliga och allmänna, kan vara med. EU lyfter fram att bibliotek spelar en nyckelroll i Europas demokratiska, sociala, kulturella och pedagogiska landskap på alla nivåer. De ger ett betydande bidrag till att bygga demokrati och medborgarengagemang. Målsättningen är att bland annat utforska områden för att främja och stärka biblioteken, olika finanseringslinjer inom EU-program.

I samband med detta lyftes fram att många undersökningar görs och mycket statistik insamlas, men vad görs av den informationen. Det borde finnas mer tid att analysera, reflektera och planera åtgärder utgående från den kunskapen. Det efterlystes mera öppenhet om vad EU gör och vad som händer efter strategier och planer. Det behövs mer transparens kring vad som förverkligas och förhoppningsvis kommer projekten framöver att komma med en beviljad summa pengar.

De nordiska biblioteks-föreningarna

FSBF, Finlands svenska biblioteksförning: <https://fsbf.fi>

Suomen kirjastoseura: <https://suomenkirjastoseura.fi>

STKS, Suomen tieteellinen kirjastoseura: www.stks.fi

Svensk biblioteksförning: www.biblioteksforeningen.se

Danmarks biblioteksforening: <https://db.dk>

Norsk biblioteksforening: <https://norskbiblioteksforening.no>

Isländska biblioteksförningen: <https://upplysing.is>

Bibliotek och beredskap

Mötet diskuterade hur de nordiska länderna hittills har resonerat kring bibliotekens del i beredskapsarbete och vi kunde konstatera att det finns olika fokus i dagsläget. I Norge förs diskussion om hur samhället kan vara resiliент och hur biblioteken kan vara en del i detta. I Finland har biblioteken redan fått erkännande som en del av landets beredskap. Enligt den danska föreningsrepresentanten har inte någon djupare diskussion förts i frågan i Danmark. »

Sharon Memis, generalsekreterare för IFLA var på plats för att berätta om IFLA.
Foto: Gun Vestman

» Svensk biblioteksförening presenterade kort det nya metodunderlaget *Verktyslåda för bibliotekens beredskapsarbete*, som under fjolåret tagits fram av föreningens expertnätverk för bibliotekens roll i totalförsvaret. Alla kunde instämma i att det digitala utanförskapet är en relevant fråga, men även att allmän medie- och informationskompetens är avgörande för god beredskap. Det är viktigt att inkludera vetenskapliga bibliotek i beredskapsdiskussionen med tanke på öppna källor och databaser. Under de finlandssvenska biblioteksdagarna i maj finns det möjlighet att höra mer om det svenska metodunderlaget.

Gästföreläsning om artificiell intelligens

Vi fick höra en intressant föreläsning av **Olof Sundin**, professor i biblioteks- och informationsvetenskap vid Lunds universitet. Under rubriken *Generative AI: Credibility, Trust and Information Access* berättade Sundin om generativ artificiell intelligens, digitala kulturer och vikten av informationskompetens. I inledningen hade han med ett AI-genererat foto med en bibliotekarie vilket direkt visade på ett av problemen, förutfattade meningar/fördomar (bias) som påverkar resultatet; en kvinnlig bibliotekarie med glasögon.

AI-genererad bild av en bibliotekarie.

Användning av ChatGPT i skapandet av olika sorters texter blir allt vanligare och exempelvis e-böcker helt skapade av ChatGPT hittas i e-bokhandeln. Sundin gav också exempel på en vetenskaplig artikel där ChatGPT nämns som medförfattare.

Vad innebär utvecklingen av generativ artificiell intelligens, ändrar den vårt informationsbeteende och vad innebär det för biblioteken? Detta var några av frågorna som Sundin ställde under sin föreläsning. Vi går från att ställa frågor i en sökmotor till att använda en "svarsmotor", en förskjutning mot att innehåll är viktigare än källor. En styrka med ChatGPT är att du kan få svaren i olika format. Man ger instruk-

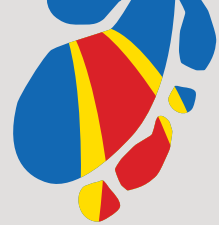
tioner och kan få anpassade svar. Men det är ofta svårt att veta sanningshalten i svaren. Källkritiken är oerhört viktig, likaså förmågan att läsa och förstå texter samt reflektera kring innehållet.

Sundin betonade den kritiska förståelsen och vikten av att reflektera kring svaren från till exempel ChatGPT, inte bara nämna att den använts. Biblioteken behöver förhålla sig till AI-tekniken på något sätt, vi kommer inte att vinna på att välja bort den. Sundin vill höra bibliotekariers röster i AI-diskussionen. Den källkritik och informationskompetens som finns är värdefull och tillför nödvändiga perspektiv.

Visst borde vi träffas oftare

Det mest givande med dagarna är att träffas och diskutera tillsammans. Alltid efter dylika sammankomster konstaterar vi hur givande det är att utbyta tankar och initiera gemensamma projekt. För samarbete hjälper, kollektiva röster hörs bättre och är starkare – tillsammans har vi större möjligheter att påverka.

Gun Vestman

Välkomna till bibliotekens förlovade ö!

DE FINLANDSSVENSKA BIBLIOTEKSDAGARNA kommer till Mariehamn och Åland.

Åland kan verkligen kallas bibliotekens förlovade ö eftersom Nordisk kulturanalys rapport från år 2020 visar att Åland är Nordens mest bibliotekstät område och dessutom tillsammans med Finland toppar statistiken över lån och besök.

En positiv effekt av pandemin var att de digitala lösningarna tog fart på allvar. Samtidigt som bibliotekens service begränsades öppnades nya dörrar både för användare och personal. Speciellt för oss som bor och verkar på en ö har de nya digitala möjligheterna betytt mycket för fortbildning och kontaktnät.

Behovet av resor och övernattningsar har minskat vilket både sparar resurser och ökar intresset för att delta i utbildningar och utbyten av olika slag. En öbo måste i högsta grad planera utifrån tidtabeller för färjor och flyg och tyvärr har kommunikationerna till Åland inte varit de samma efter pandemin. Då är det en välkommen livlina att den digitala världen bara ligger ett knapptryck bort.

Samtidigt är personliga möten kanske viktigare än någonsin för att fördjupa kontakter och samtal. De tillför en personlig dimension som inte kan återskapas på annat sätt än ansikte mot ansikte. I det sammanhanget är årets temaord "gemenskap" för biblioteksdagarna välkommet. Vi ser mycket fram emot att välkomna kollegor från hela Svenskfinland.

Årets andra temaord "demokrati" är alltid aktuellt. Biblioteken har en viktig uppgift i demokratiarbetet – speciellt i dag då demokratin är på tillbakagång i världen. Enligt en rapport från Göteborgs universitet har världen

Foto: Monica Sandström

inte varit mer antidemokratisk på 35 år. 28 procent av världens befolkning lever i rena diktaturer medan endast 13 procent lever i liberala demokratier. I Norden har vi tagit demokratin för given men nu ses strömningar som leder bort från demokratin och där även bibliotekens verksamhet ifrågasätts.

På Åland är närdemokratin levande. Med 16 kommuner, som alla har egna politiska organ, finns många förtroendevalda. Biblioteksfrågor debatteras i princip aldrig varken politiskt eller i den offentliga debatten. Närdemokrati är ingen garant för att biblioteket som demokratisk arena lyfts. Bristen på engagemang ställer stora krav på biblioteksfältet att driva både utvecklingsfrågor och att "utbilda" beslutsfattare i vad ett modernt bibliotek är och vad besökarna efterfrågar.

För två år sedan togs ett förslag till bibliotekspolitiskt program för Åland fram. Förslaget fick i stort ett positivt bemötande men begrävdes sist och slutligen av politikerna. Beslutsfattarna har svårt att se potentialen i bibliotek som snart är de enda offentliga inrättningarna där vem som helst kan

stiga in utan att någon ifrågasätter vad du gör där och utan att du måste betala för något.

Bland bibliotekets många möjligheter att medverka till att stärka demokratin vill jag lyfta fyra punkter:

- Biblioteket är en garanterat algoritmfri zon där ingen "loggar" vad du gör, söker eller tittar på. Det förekommer ingen censur.

- Biblioteket stärker människors kunskap om hur informations- och mediasamhället fungerar, hur vi kan förhålla oss kritiskt till information samt hur vi själva kan bidra till att skapa och dela information med andra på ett säkert sätt.

- I ett samhälle där allt fler lever isolerat framför en skärm blir bibliotekets roll som mötesplats allt viktigare.

- Läsvanor och skrivvanor har förändrats i de nya mediemiljöerna samtidigt som deras betydelse som färdigheter har blivit allt viktigare med tanke på framtiden. Här spelar biblioteket en huvudroll.

Fredrika Sundberg
Mariehamns kultur- och fritidschef

30 bibliotek i det åländska nätverket

Åland rymmer många bibliotek. Mariehamns kultur- och fritidschef Fredrika Sundberg sammanfattar hur det åländska biblioteksväsendet fungerar.

ALÄNNINGARNA UPPSKATTAR sina bibliotek, de är flitiga låntagare och biblioteksbesökare. Rygg-raden för det allmänna biblioteksväsendet utgörs av de 16 kommunbiblioteken. Det finns även ett antal skolbibliotek och specialbibliotek – tillsammans deltar 30 stycken i det gemensamma biblioteksnätverket.

Åland har egen behörighet när det gäller biblioteksväsende och -lagstiftning. Det innebär att det finns en åländsk bibliotekslag och -förordning som styr verksamheten. Bibliotekslagstiftningen är i behov av förnyelse. Förordningen kommer att uppdateras inom kort med nya skrivningar gällande behörighetskraven. Fram tills dess är bibliotekarieyrket reglerat på Åland – ett av få områden i hela EU som har det – vilket försvårar bland annat för de som utbildat sig i Sverige.

Litenheten en styrka

Även finansieringen av biblioteken är en åländsk historia. Biblioteken finansieras dels av Ålands landskapsregering via så kallade landskapsandelar till kommunerna och dels via kommunernas egna budgetar. Landskapsregeringen står även för huvudparten av licenskostnaderna för bibliotekssystemet. Mariehamns stadsbibliotek och landskapsregeringen delar på kostnaderna för bland annat e-material, databaser och fjärrlån.

Det som helt saknas på Åland är möjligheten för biblioteken att söka projekt- eller utvecklingsbidrag. Något som påtalats och där den finländska modellen kunde vara en förebild. Intressebevakning saknas – det finns inte uttalat var ansvaret ligger för att utveckla och kvalitetsgranska det åländska biblioteksväsendet.

Mariehamns stadsbibliotek fungerar som Centralbibliotek för Åland. Där är **Teresa Westmark** verksamhetsansvarig bibliotekarie. Hon konstaterar att litenheten är en styrka. Det är korta avstånd, både geografiskt och socialt. Det finns goda förutsättningar att med enkla medel och kort beslutsgång förbättra verksamheten enskilt eller tillsammans med andra.

– En styrka skulle kunna vara att vi har en egen bibliotekslag, men i dagsläget när både Finland och Sverige har förnyat sina bibliotekslagar och vi fortfarande sitter med en föråldrad och tandlös lag från 1997 så känns den ibland mer som en black om foten. Den åländska litenheten ger i och för sig oss som jobbar i verksamheterna relativt stora möjligheter att vara med och utforma lagen och det är förstås en styrka.

»

Några snabbfakta om Åland

INVÅNARE: Drygt 30.000 personer, 11.700 i Mariehamn, 16.500 på landsbygden och 2.000 i skärgården.

ANTAL ÖAR: 6 757 öar som är minst 0,25 hektar och cirka 20 000 öar och skär som är mindre än 0,25 hektar.

ARBETSLÖSHET: Arbetslösheten var 4,2 % år 2023.

MEDELLIVSLÄNGD: 83,4 år

INFLYTTNING: Över en tredjedel av ålänningarna är födda utanför Åland. De flesta kommer från Finland och Sverige men allt fler flyttar in från utomnordiska länder. Det finns inflyttade från över 100 länder.

BILAR: Det finns 25 800 personbilar på Åland vilket gör Åland biltätast i Norden.

UTBILDNING: hösten 2023 studerade 1 200 personer på gymnasie-

nivå, drygt 400 vid Högskolan på Åland samt cirka 40 inom övrig utbildning. Utanför Åland fanns år 2022 över 200 åländska studerande på gymnasienivå, cirka 1 150 på högskolenivå och drygt 50 i övrig utbildning. Av de studerande utanför Åland läste 57 procent i Sverige, 39 procent i Finland och resterande 4 procent fördelat på 15 övriga länder.

BOSTÄDER: drygt 17 100 bostäder på Åland år 2022. Nästan 60 procent var småhus och 38 procent rad- eller flervåningshus. Den genomsnittliga bostadsytan per person är 48 m².

Lite historia

Biblioteket i Hammarland är ett av de äldsta folkbiblioteken i Finland. Det grundades 1841 av **Per Ulric Ferdinand Sadelin** som var präst i Hammarlands församling. I flera kommuner fanns folkbibliotek tidigt men de flesta kommunbibliotek grundades i början på 1920- och 30-talen. Starten för samlingarna var ofta böcker från olika redan existerande bibliotek och boksamlingar.

Majoriteten av kommunbiblioteken är belägna i en skolbyggnad eller i anslutning till en skola. I och med nybyggnad och utbyggnad av gamla skolbyggnader har många både stora och små kommunbibliotek fått trevliga och ändamålsenliga lokaler men kampen har ofta varit utdragen. För Mariehamns stadsbiblioteket tog det över 30 år innan initiativet till det nya huset förverkligades 1989. Det nyaste biblioteket finns i Jomala och invigdes hösten 2020.

Som lite kuriosa kan nämnas att sjöfartens betydelse för Åland även satt avtryck i bibliotekshistorien. Ålands redarförening upprätthöll i många år ett skeppsbibliotek med boklådor som vandrade mellan fartygen. Det var aktivt från början av 1940-talet till slutet av 1980-talet.

Skol- och specialbibliotek

Bibliotekens placering i skolbyggnader gör att de även fungerar som skolbibliotek för eleverna. I Mariehamn har de tre grundskolorna egna bemannade bibliotek. Skolbibliotek finns även i Godby högstadieskola och Ålands gymnasium.

Just skolbiblioteken är ett område Teresa Westmark önskar att skulle få mer resurser och ett tydligare uppdrag.

– Den vanligaste lösningen är att kommunbiblioteket sköter skolbiblioteksuppdraget mer eller mindre inom sin ordinarie verksamhet, vilket nog kan vara en praktisk och givande lösning. Men jag upplever att man ofta glömmer bort skolbibliotekariernas kompetens inom medie- och informationskunnighet. Skolorna borde bli bättre på att använda den kompeten-

ÅLAND

1 bibliotek/1.000 invånare

sen. Skolbibliotek handlar om mer än att låna ut kapitelböcker, säger Teresa Westmark.

Bland specialbiblioteken kan nämnas Lagtingsbiblioteket som i första hand betjänar lagtinget och landskapsförvaltningen men även utomstående i mån av möjlighet. Andra som är med i det åländska samarbetet med sina bibliotek är Ålands sjöfartsmuseum, Ålands museum och Ålands landskapsarkiv.

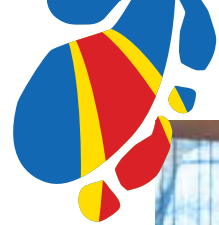
Personal och statistik

Drygt 350 000 lån eller 11,6 lån per invånare gjordes i kommunbiblioteken år 2022. Därtill kommer alla lån i skolbibliotek och specialbibliotek. Besöksfiffran var knappt 230 000 eller 7,5 besök per invånare. 38 procent av ålänningarna använder aktivt sitt lånekort.

Den totala personalstyrkan i kommunbiblioteken var 25,8 årsverken och personalkostnaderna uppgick till nästan 1,2 miljoner euro år 2022. Personalen är i de flesta kommunbibliotek fortfarande deltidsanställd. Många har andra arbetsuppgifter utöver biblioteksarbete. Det kan vara kommunblad som ska sättas samman eller ansvar för kommunens kulturaktiviteter.

Åland för en egen biblioteksstatistik som samlas in av Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB). Den är inte lika omfattande som den finländska men via ÅSUBs hemsida www.asub.ax kan den som är intresserad ta fram de åländska siffrorna.

Fredrika Sundberg
Mariehamns kultur- och fritidschef

Emilia Wall och Heidi Viktorsson arbetar vid Ålands Sjöfartsmuseum, bland annat med att handha specialbiblioteket. Bilder: Monica Sandström

Samlingar med särskilt fokus

PÅ ÅLAND FINNS flera specialbibliotek, som med sina samlingar ingår i det åländska samarbetet. Till specialbiblioteken räknas HandiCampen, lagtingsbiblioteket, Ålands fredsinstitut, Ålands landskapsarkiv, Ålands museum och Ålands sjöfartsmuseum

Vi tittar in till två av specialbiblioteken i Mariehamn. På Ålands sjöfartsmuseum finns ett bibliotek med både åländsk och allmän nautisk litteratur. Intendent och bibliotekarie **Heidi**

Viktorsson och biträdande arkivarie **Emilia Wall** handhar samlingen.

– Hit kommer såväl forskare som personer som är allmänt intresserade av sjöfart, säger Heidi.

Till de äldre verken hör en omfattande samling av *Lloyd's register*. För den som söker information om fartyg är samlingen en guldgruva. Förutom faktaböcker finns också en del skönlitteratur och biografier, främst med åländsk anknytning.

Sjöfartsmuseets bibliotek grundades 1954, sedan 2012 har det funnits i nuvarande utrymmen. På adressen *bibliotek.ax* kan man leta efter bibliotekets verk.

– Vill man besöka biblioteket behöver man boka sitt besök på förhand. Vi hjälper gärna till med att hitta material, säger Heidi.

Från sjöfart till lagting

Bibliotekarie **Hans-Erik Ramström** arbetar på ett annat specialbibliotek, nämligen lagtingsbiblioteket. Biblioteket betjänar i första hand lagtinget och landskapsförvaltningen.

– I samlingen finns omkring 14 000 dokument. Här hittas främst litteratur i samhällsvetenskap och juridik. En betydande del av samlingen handlar om Ålands självstyrelse, säger Hans-Erik.

Även lagtingets böcker är katalogiserade i den åländska databasen *bibliotek.ax*. Biblioteket är öppet alla vardagar under kontorstid.

– De flesta som besöker biblioteket är politiker, tjänstemän och forskare. Men vi håller öppet även för allmänheten, alla är välkomna. Vi har också regelbundna besök av skolklasser, det ingår i läroplanen, säger Hans-Erik.

Han poängterar att biblioteket prenumererar på cirka 30 tidskrifter.

– Jag strävar efter att ha ett mångsidigt utbud, och även erbjuda tidningar som inte finns på alla andra bibliotek.

Hans-Erik konstaterar att lagtinget har en bra webbplats med dagsaktuell information. Men vill man ha reda på hur något avhandlats tidigare, kanske för länge sedan, så är det just i lagtingsbiblioteket det kan finnas. Bland äldre handlingar nämner Hans-Erik till exempel Finlands författningssamling från och med 1538 samt Finlands riksdags handlingar från och med 1907.

– Här finns mycket som är svårt att finna på andra ställen. Jag hjälper gärna till om man söker något särskilt, säger Hans-Erik.

Monica Sandström

Hans-Erik Ramström har arbetat i tio år på lagtingsbiblioteket, lika länge som det varit inrymt i de nuvarande utrymmena.

Biblioteket vid Högskolan på Åland

HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND inledde sin verksamhet 2003. Det är en liten högskola med cirka 500 studerande och det är just småskaligheten som är kännetecknande för vår högskola.

Våra studerande kommer främst från Åland, Finland och Sverige. Det finns sju olika utbildningsprogram på kandidatnivå: elektroteknik, företags ekonomi, Hospitality Management, informationsteknik, maskinteknik, sjukskötare och sjökapten. Under 2024 startar den första masterutbildningen, i samarbete med yrkeshögskolan Arcada. Via Öppna högskolan kan också allmänheten delta i universitets- eller högskolekurser, fortbildningar och föreläsningar.

Högskolans bibliotek är integrerat i Mariehamns stadsbibliotek och har två anställda, en bibliotekschef och en informatiker. Vi jobbar främst med högskolans studerande och personal, men deltar också i arbetet på stadsbiblioteket, till exempel genom tjänstgöring i informationen. Samarbetet med stadsbiblioteket har pågått under många år och fungerar bra. Det är roligt för oss att vara en del av ett större sammanhang.

I stadsbiblioteket finns en avdelning som vi kallar kursboksbiblio-

teket. Här finns all kurslitteratur för programmets och Öppna högskolans kurser. Hur mycket böckerna lånas varierar förstås, men de senaste åren har studerande i företagsekonomi lånat flitigast. Alla kursböcker är tillgängliga för allmänheten - man behöver alltså inte vara studerande för att låna dem. Däremot gäller särskilda regler för kursböckerna, som kortare lånetid och högre förseningsavgift. Förutom kursböcker erbjuder vi också allmän facklitteratur inom högskolans ämnesområden. De här böckerna står bland den övriga facklitteraturen på stadsbiblioteket och den som lånar tänker nog inte på att boken tillhör högskolebiblioteket.

Via vår webbplats erbjuder vi studerande och personal elektroniskt material, som e-böcker och vetenskapliga artiklar. För att underlätta informationssökningen har vi en samsökningstjänst som söker i alla våra databaser med en sökning. Vårt utbud är dock begränsat, eftersom vi är ett litet bibliotek.

Att hjälpa och stödja studerande ser vi som vår viktigaste arbetsuppgift. Alla nya studerande får besöka biblioteket för en biblioteksintroduktion i början av sina studier. Eftersom vi har

relativt få studerande har vi möjlighet att träffa alla. Studerande kan också själva boka individuell handledning, antingen på plats i biblioteket eller digitalt. Utöver det undervisar vi i informationssökning, databaser och källkritik, främst i samband med att studerande skriver sina examensarbeten. Under våren 2023 ordnade vi för första gången skriververkstäder på biblioteket tillsammans med högskolans språklärare och det kommer vi att fortsätta med under det här året. Tanken är att det ska vara lätt för studerande att ställa frågor om skrivande, informationssökning och referenshantering.

Att jobba på ett litet bibliotek betyder att man får göra lite av varje och måste vara insatt i många olika områden, men det är också det som gör arbetet roligt och varierande. Vårt samarbete med stadsbiblioteket ger oss möjlighet att erbjuda våra studerande bättre service. Samtidigt kan vi erbjuda stadsbiblioteket specialkompetens och ett bredare utbud av litteratur inom våra ämnen, vilket gynnar hela samhället.

Linda Lundgren

Bibliotekschef, Högskolan på Åland

Bibliotekschef Linda Lundgren och informatiker Julia Ahlqvist ser enbart fördelar med att ha högskolans bibliotek i stadsbibliotekets utrymme. Foto: Monica Sandström

FINLANDS SVENSKA
BIBLIOTEKSFÖRENING

Mariehamns stadsbibliotek

Finlands svenska biblioteksdagar 2024

Demokrati & gemenskap

Välkommen med på biblioteksdagarna!

I år strålar vi samman på Åland under biblioteksdagarna 15–17 maj. Det blir ett inspirerande program i tre dagar med temat *Demokrati och gemenskap*.

Biblioteksdagarna hålls på **Alandica Kultur och Kongress** och **Mariehamns stadsbibliotek**. Föreningens årsmöte hålls på torsdag morgon. Till programmet hör även en konferensmiddag på **Restaurang Smakbyn**, samt biblioteksbesök till Ytternäs och Jomala.

OBS!

Vi erbjuder fyra olika paket vad gäller deltagande och priser. Mera information om alternativen finns på FSBF:s hemsida:
www.fsbfi.fi/biblioteksdagarna

Sista anmälningsdag är 31.3. Kontakta oss på fsbf@fsbf.fi om du har frågor.

Alandica Kultur och Kongress

Program

Onsdag 15 maj

8.45 Avfärd från Åbo med Viking Glory
10.00-11.30 Webbinarium med diskussion: *Bibliotekets potential som grogrund för samexistens och gemenskap i samhället*
14.10 Ankomst till Mariehamn, incheckning på Hotell Cikada
15.30 Anmälningbordet öppet (på Mariehamns stadsbibliotek)
16.00 Biblioteksdagarna inleds på Mariehamns stadsbibliotek
Kultur- och fritidschef **Fredrika Sundberg** hälsar välkommen
Susanne Ahlroth: *Kan det finnas demokrati utan bildning?*
Rundtur på biblioteket

Egen tid

19.00 Panelsamtal i Mariehamns stadsbibliotek: *Det demokratiska uppdraget i vardag och kris*
Deltagare: **Susanne Ahlroth, Eleonor Grenholm, Lars Strannegård, Wille Valve**. Moderator: **Fredrik Sonck**.

MENY

Ett glas mousserande vin

Jordärtskockssoppa med tomatfiléer,
basilikaolja samt crisp

Lamm på två sätt serveras med rostad vitlökssås, rosmarinsky och goda grönsaker samt en jordärtskocks- och potatisbakelse
eller

Timjanbakad blomkål med potatispuré, tomatiskum samt friterad broccolini

Gammaldags vaniljglass med frostypta hallon, brownie samt kinuskisås

SMAKBYN ÅLAND

Torsdag 16 maj Konferensdag i Alandica Kultur och Kongress

8.00-9.30 Anmälningbordet öppet
8.30-9.30 FSBF:s årsmöte
9.30-10.30 *Lättläst – svårskrivet*, **Jolin Slotte** och **Karin Erlandsson**
10.30-10.45 Kaffe
10.45-11.45 *Svenska bibliotek i totalförsvaret*, **Eleonor Grenholm**, Kungliga biblioteket
11.45-12.45 Lunch på Alandica Kultur och Kongress
12.45-13.45 *Kunskap som känns*, **Lars Strannegård**, Handelshögskolan i Stockholm
13.45-14.00 Bensträckare och information om kvällens program

14.00-15.30 Fyra parallellverkstäder:

- 1) Shared reading – nätverksträff för läsledare
- 2) Shared reading – pröva på-grupp
- 3) Verktygslåda för bibliotekens beredskapsarbete med Svensk biblioteksförening
- 4) Nätverket för högskolebibliotek
Öppet och tillgängligt – om öppna lärresurser och kurser i högskolebibliotekens undervisning
Kaffepaus under verkstaden

17.45 Avfärd med buss från hotell Cikada/bussplan till Restaurang Smakbyn
Leva för att jobba eller jobba för att leva? **Michael Björklund**
Trerättersmiddag
Utdelning av pris för Årets biblioteksgärning

Fredag 17 maj

9.00 Samling på Mariehamns stadsbibliotek.
Gemensam sammanfattning av torsdagens program.

9.30-12.00 Biblioteksbesök med buss, start från stadsbiblioteket
Alternativ:
1) Ytternäs skolbibliotek och Jomala bibliotek
2) Högskolebiblioteket och Jomala bibliotek
Kaffe och smörgås på Jomala bibliotek

14.25 Avfärd från Mariehamn med Viking Grace
16.00-17.00 Rundabordsdiskussion:
Vad fick jag med mig från biblioteksdagarna?
19.50 Ankomst till Åbo

RESORNA BOKAR varje deltagare själv. På turen med Viking Glory onsdag 15.5. kl 8.45 ordnas under förmiddagen program för konferensdeltagarna. På turen med Viking Grace fredag 17.5 kl. 14.25 ordnas också program för konferensdeltagarna under eftermiddagen. Boka din resa via www.vikingline.fi eller www.siljaline.fi, alternativt till rutterna som nämns i programmet finns!

Läs dig till Åland!

Tycker du det vore trevligt att djupdyka i åländsk litteratur inför biblioteksdagarna i maj? Eller kan du inte delta på plats? Isåfall kan du alltid uppleva Åland genom litteraturen. Victoria Lundgren, bibliotekarie på Mariehamns stadsbibliotek lyfter här några guldkorn ur den åländska litteraturskatten.

ALÄNDSK LITTERATUR har fått mycket uppmärksamhet den senaste tiden. På Mariehamns stadsbibliotek samlar vi åländsk litteratur på Alandica-avdelningen. Här kommer några tips på både äldre och nyare böcker för dig som är nyfiken. Förhoppningsvis hittar du någon ny favorit bland dem. Vi startar med tre tips som har extra stjärnglans just nu.

Tre stjärnor ★ ★ ★

1. Stormskärs Maja 2024, Anni Blomqvist

Anni Blomqvists romanserie om Stormskärs Maja ligger till grund för den nya långfilmen med samma namn som hade premiär i januari. Filmen är regisserad och skriven av **Tiina Lymi**. Romanserien om Maja och Janne på Stormskäret gavs ursprungligen ut 1968-1973 och berättar om ett svunnet skärgårdsliv. I kombination med den

nya storfilmen får berättelsen en helt ny aktualitet. Schildts & Söderströms ger på nytt ut samlingsvolymen med alla fem böcker. Titlarna som ingår är *Vägen till Stormskäret*, *Med havet som granne*, *Maja*, *I kamp med havet* och *Vägen från Stormskäret*. Att både läsa romanserien och se den nya filmen rekommenderas varmt.

2. Katrina 1936, Sally Salminen

Sally Salminens roman *Katrina* från 1936 sätts åren 2024-2025 upp som musikteater med samma namn i Helsingfors, Åbo och Vasa. På Åland sätter Kulturföreningen Katrina upp en ny version av musikteatern *Katrina* med premiär den 17 juli i år. Berättelsen om den starka kvinnan Katrina som flyttar till en ny, okänd plats och prövas av fattigdom och klasskillnader har fortfarande förmågan att beröra nya läsare. En riktig klassiker!

3. Is 2012, Ulla-Lena Lundberg

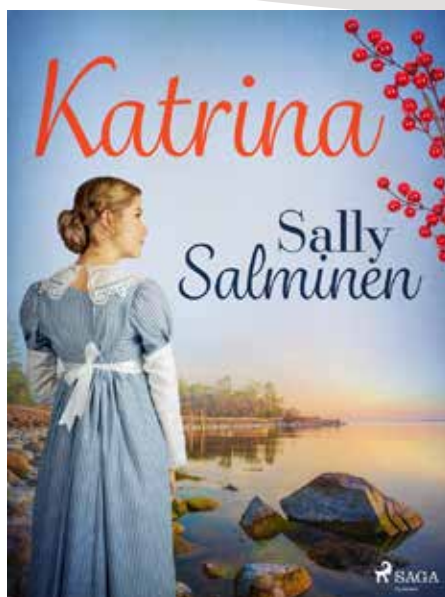
Ulla-Lena Lundbergs roman *Is* blev Finlandiaprisvinnare 2012. Men inte nog med det. Nyligen röstade finländarna fram den till alla tiders Finlandiabok! Romanen utspelar sig på åländska Kökar och handlar om en prästfamilj som bosätter sig här strax efter krigsåren.

Vill du ha fler tips? Här kommer min fem i topp-lista på åländska romaner!

1. Märket 2019, Carina Karlsson

Romanen *Märket* berättar om en mörk tid då häxprocesserna i det svenska riket ägde rum på Åland i slutet av 1600-talet. I romanen följer vi Lisbeta från Skarpans från de första anklagelserna, förhören och tortyren till avrättningen.

Året är 1666. Ålands nya härads-hövding Nils Psilander kommer med

nya läror om hur djävulen ska bekämpas. Han drar i gång en häxjakt som ska få förödande konsekvenser. Sju kvinnor kommer att halshuggas och brännas på bål. En av dem är bondhus-trun Lisbeta som är stark, frispråkig och uppskattad av sin omgivning. Hon vågar höja sin röst och säga vad som är rätt och fel. Men nu sprids falsk information och rädslan växer bland människorna. Man anger grannar och plötsligt tar man avstånd från den man har närmast. Hur kunde det bli så här?

Föreslå för en ung människa i din närhet att ni läser romanen Märket tillsammans. Viktigast av allt, samtala under eller efter läsningen om berättelsen. Hur kommer det sig att människor dras med i övertygelser som saknar grund. Hur kan det gå så långt att ingen vågar höja sin röst av rädsla för att själv anklagas? Vad är mod? Vad tror du att du skulle ha gjort? Läsningen är smärtsam men fyller också läsaren med triumf. Lisbeta vägrar låta sig kuvas, hon är en människa med värdighet och hon vet att hennes oskuld med tiden kommer att bli uppenbar.

2. Hem

2021, Karin Erlandsson

Hem är en kollektivroman där olika människors berättelser avlöser varandra. Det som håller samman berättelserna är havet, vägen som för både bort och hem. Berättelserna är skrivna ur kvinnornas perspektiv, de

som stannade hemma när mannen reste i väg på havet. Äventyr skildras ofta som något man reser långt bort för att hitta. Författaren riktar i stället båtens för mot äventyren i hemviken. Boken berättar om tio kvinnor under tio tidsepoker. Viktiga händelser i Ålands historia berättas genom kvinnornas upplevelser där hemmet är centrum. Flera av berättelserna utspelar sig under orostider och det är lätt att dra paralleller till vår egen oroliga tid. Men det finns alltid plats och tid för vänlighet, glädje och värme.

Författaren beskriver kvinnornas sysslor. Amanda i Lemland 1869 bakar hemvete och jag påminns om min farmor. Amanda borstar ur den heta ugnen med blött enris och kastar in en näve grovt salt på spishällen så det knastrar. Med den korta brödspaden, skuttan, får hon upp de naggade hemvetekakorna från jäsbordet och stjälp över dem på den långa brödspaden. Så skuffas bröden in i ugnen rad för rad för att gräddas. Det går snabbt i den heta ugnen, strax är det dags för nästa laddning. Farmor skär upp brödet och jag liksom Amandas son i boken breder på mycket smör som smälter. Inget smakar så gott som nybakat åländskt hemvete med riktigt smör!

Det är midsommarafton i Geta 1902. Årets längsta dag är strålände och Maria plockar blommor till midsommarstången. Efter festligheterna kring stången smyger hon och kära vännen Alfred iväg för att ta samma-

rens första dopp. I midsommarnatten bjuder Alfred upp till vals. Maria följer honom i de stadiga stegen, lång, kort, kort och de glömmar att de dansar på en racklig brygga.

Kvinnorna i boken upplever allt från djupaste sorg och förtvivlan till största lycka och glädje. Det är lätt att känna igen sig. Känslorna är desamma oberoende vilken tid vi lever i. Det är inte idylliskt men det finns framtidstro och glädje trots allt.

3. Döden och Kerstin

2023, Sebastian Johans

”Hon har lagt mig i matsalen för att det är här jag ska dö. Det är inte munt-rare än det låter. Inte värre heller.” Så inleds **Sebastian Johans** roman *Döden och Kerstin*. Det är 1960-tal och färjetrafiken är på uppgång. Kapten Rönner ligger och lyssnar på hustruns skräniga sommargäster samtidigt som han förundras över hur många minnen som egentligen finns lagrade i honom. Visst har hans liv varit rikt. Gemen-skap, utmaningar, äventyr, men även hemska olyckor och människoöden spelas upp för hans inre syn där han ligger i den somriga salen. Han har fört befäl framgångsrikt med få ord och enkla order. Manskaper har varit som en andra familj. Med hustrun och barnen kanske fler ord borde ha sagts? Sjömansfamiljen lever ständigt med löften om sen, sen som aldrig blir av.

Parallellt får vi följa Kerstin i Uppsala som förbereder sig för sin

»

» sommarsemester i Rönners hus. Hon representerar den nya framväxande turismen som kapten Rönner har blandade känslor för. Kerstin framstår till en början som sorglös och fri men under ytan anar man en bottenlös ensamhet. Kerstins och Rönners berättelser knyts ihop till en helhet som fascinerar. Samtala gärna med andra om boken, till exempel i en bokcirkel.

4. Vad gör fjärilar när det regnar?

2022, Sanna Tahvanainen

Sanna Tahvanainens roman utspelar sig i storstäderna Helsingfors, Göteborg och Köpenhamn men i första hand på Åland. Marinbiologen och pianisten Li Holtz tillbringar en sommarvecka på Kökar på den fantastiska ön Källskär. Vattnet är hennes element och planen är att skriva klart en forskningsrapport om havet. Hennes dagar ska innehålla nio timmars arbete samt yoga, simning, promenader, middagar med vin och Fazers blå choklad.

Men dagsschemat faller redan första dagen. På de vackra Källskärsklippona träffar hon konstnären Jack. De dras in i en förälskelse och Lis tillvaro ändras snabbt och snart ändras även deras relation. Jack fortsätter att måla sina fåglar och behåller friheten att göra det som faller honom in. Li kan inte riktigt förstå sig själv och att flytta

till Åland och parkera sig vid köksspi-sen är inte hennes melodi. Musiken är en viktig del i hennes liv. Mitt i allt har hon en konsertturné att genomföra. Och det finns även en annan intressant man som spelar en viktig roll i berättelsen.

Relationen till Jack vacklar kanhända men kärleken till Åland och skärgården är stark och väcker en längtan hos läsaren. På flera sätt är det här en kärleksroman. Om du inte besökt Kökar tidigare kommer du efter att ha läst romanen att vara redo att hoppa på skärgårdsfärjan direkt. Packa din väska och glöm inte att handla choklad!

5. Udda fåglars ö

2023, Lucas Hermans

Leos liv har hakat upp sig. Han behöver komma loss från sitt misslyckade liv i Stockholm. Han flyttar in i sin mormors gamla torp på Åland och hoppas finna ro och äntligen komma i gång med att skriva en roman. Men lugn och ro kan han glömma på den här platsen med alla nya människor han möter och allt som händer. Den roligaste karaktären är tanten Alfrida som stormar in och rör om i hans tillvaro. Hon gillar att skvallra och ta sig en styrketår. Hon har ett burdust, ofint sätt men är egentligen väldigt snäll och hjälpsam. En oförglömlig scen i boken är ett bastubad med Alfrida. Ett mysterium med mormors försvunna syster ger extra spänning i berättelsen. Edith Södergrans dikter och romanen Jane Eyre spelar också en roll i berättelsen. Det här är en rolig, allvarlig och lättläst feelgood-roman med skön Ålandskänsla.

För den som ska besöka Åland och bli fotspårsturist i litteraturens tecken är det en trevlig idé att förbereda sig genom att läsa romaner. Fler tips på berättelser som utspelar sig på Åland hittar du på bibliotek.ax och kartan *Läs Åland runt*.

AVSLUTNINGSVIS KOMMER här tips på två små godingar från faktahyllan!

Lilla åländska ordboken 2013, Ralf Svenblad

Fastän den åländska dialekten inte skiljer sig så mycket från standardsvenskan så finns det många speciella åländska uttryck. **Ralf Svenblad** skriver i boken *Lilla åländska ordboken* att en del ord och uttryck både är åländska och finlandssvenska medan andra är mer lokala. Boken guidar läsaren till ord som kan vara bra och roligt att ha koll på.

Om något är dårogt [då:rå:t] bra så är det mycket bra. När det kracklar så krånglar det. Den som tövlar bär sig klumpigt åt men en vilig [vi:li] person är rejäl och duktig. På Mariehamns stadsbibliotek har det ordnats populära trynrundor, det vill säga rundor man går bara för att se sig omkring eller av ren nyfikenhet. En mycket populär sysselsättning på Åland!

Bagarstugans hemligheter 2023, Carola Fyrqvist

Liz Lindvall skriver och berättar om **Carola Fyrqvist** och hennes liv med kafé Bagarstugan i Mariehamn som hon drev i många år. Boken berättar ett stycke "Kvinnohistoria ur en kaffekopp" och är både vacker och inspirerande. Boken är fylld av **Tiina Tahvanainens** fina bilder från alla årstider. Carola Fyrqvist delar generöst med sig av recepten till bakverken.

Den här boken vill man äga. Till min stora glädje finns den i mitt kök och det pågår ett lustfyllt långtidsprojekt att baka mig igenom de frestande recepten. När bakandet inte hinns med eller när frestelsen helt enkelt blir för stor kan man alltid göra sig ett ärende in till stan. Vad passar då bättre än att ta kaffepaus på Bagarstugan och beställa en bit drömmod citrontårta eller en bit fräsch drottningcheesecake. Gör det du med när du har vägarna förbi Mariehamn!

Victoria Lundgren

bibliotekarie Mariehamns stadsbibliotek

Medlemmen

Jonathan Luoto

Jonathan Luoto

Ålder: 39 år

Fritidsintressen: Datorspel, läsning, historia

Det bästa med Åland: Det är så fint här på sommaren

Plan för sommaren 2024: Jag ska nog resa till fastlandet

Läser just nu: Ett seriealbum jag fick i julklapp

Läser helst: Fakta och romaner

En av de man som kund möter vid disken i Mariehamns stadsbibliotek är bibliotekarie **Jonathan Luoto**. Efter snart 10 år i staden känner Borgåbon sig som hemma på Åland.

Jag har arbetat här vid Mariehamns stadsbibliotek i 10 år. Jag är utbildad filosofie magister, men hittade inte direkt något arbete efter studierna. Då passade jag på att studera informationsvetenskap inom Öppna Universitetet vid Åbo Akademi. Jag hade sommarjobbat vid Ingå bibliotek samt även haft ett ettårigt vikariat på Söderkulla bibliotek, därför kändes det naturligt att satsa på den här branschen. Kort efter att studierna avslutades 2014 fick jag jobb här i Mariehamn.

Hur trivs du i Mariehamn?

Jag trivs riktigt bra. Jag är hemma från Borgå, men sommarjobbade redan under studietiden vid Ålands museum och konstmuseum. Så jag kände till Mariehamn rätt bra från förr, säkert bidrog det till att jag sökte arbetet.

Vad är dina främsta arbetsuppgifter?

Jag sköter bland annat om e-böcker, om någon har problem kan de vända sig till mig. De senaste åren har användningen av e-material ökat snabbt, liksom tillgången till våra tjänster. Tillsammans med andra beställer jag in facklitteratur. Jag handhar också en del av fjärrlånen till högskolan och så ingår jag i systemgruppen, jobbar bland annat med hemsidan.

Vad är det bästa med arbetet på bibliotek?

Det är nog alla människor man får träffa.

Vad ser du som bibliotekens främsta utmaning?

En utmaning är att vi måste hålla oss synliga och relevanta.

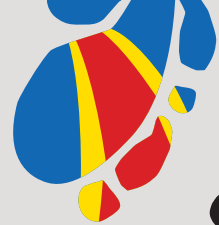
Hur håller du dig uppdaterad i branschen?

Det ordnas många kurser och fortbildningar. Vi har möjlighet att delta i de utbildningar regionförvaltningsverken arrangerar på fastlandet. Överlag har våra möjligheter till fortbildning förbättrats avsevärt på senare år då det mesta ordnas digitalt. Det gör det möjligt för oss öbor att delta utan att bekosta resor eller beräkna mycket tid för att ta oss till fastlandet.

Varför vill du vara medlem i FSBF?

Jag tycker det är viktigt att stödja organisationen. Biblioteksdagarna är också ett inslag jag uppskattar mycket.

Monica Sandström

Slumpen blev till ett livsverk

Efter nästan fyra decennier i biblioteksvärlden på Åland går nu **Inger-Louise Andersson** i pension. Skolbiblioteken har varit hennes hjärtesak, liksom kulturella evenemang av många olika slag.

Inger-Louise Andersson slutade vid årsskiftet som kultur- och bibliotekschef i Finström. Nu väntar en ny epok i livet, tiden som pensionär. Vid årsskiftet flyttade hon till ett gammalt trähus i Mariehamn. - Genast jag kom in i lägenheten kändes det som hemma, här har jag det bra, säger hon. Foto: Monica Sandström

SINA FÖRSTA LEVNADSÅR bodde Inger-Louise i Lemland, men flyttade som 8-åring med sin mamma till Mariehamn. Faktiskt bodde de under resan av barndomen då granngårds med det hus Inger-Louise nyligen flyttade till. Men mycket har hänt i hennes liv mellan dessa båda adresser.

Ungdomsåren förde henne under en tid till London. Sin första utbildning fick hon dock på Finns folkhögskola där hon tog examen som fritidspedagog. Utöver det har Inger-Louise studerat psykologi, socialpolitik, ledarskap och pedagogik i perioder. Alla insikter har kommit i användning som bibliotekarie.

- I ungdomen var bibliotekarieyrket inte alls aktuellt. Den banan kom jag in på av en slump då jag var föräldraledig med de två första barnen. Vi

bodde då i Lumparland. Bibliotekarien frågade om jag kunde tänka mig att hoppa in på biblioteket en kväll så att hon kunde gå på sin dotters julfest.

När så samma bibliotekarie efter en tid blev föräldraledig, föll det sig naturligt att igen fråga Inger-Louise.

- Det är 36 år sedan jag fick mitt första vikariat på biblioteket. De första åren arbetade jag bara några timmar i veckan, det var ett litet bibliotek, men det var en lärorik tid.

Vid sidan av arbete och familjeliv studerade Inger-Louise och samlade med tiden på sig så många akademiska poäng att det förväntades att hon också skulle ta en examen.

- Det blev en fil.kand. i pedagogik. Tack vare det fick jag arbete som utbildningsplanerare vid Ålands högskola under några år.

Efter att barn nummer tre kommit till världen återgick Inger-Louise småningom till biblioteksvärlden som ordinarie bibliotekarie vid Lumparlands bibliotek. Samtidigt studerade hon biblioteks- och informationsvetenskap vid Borås universitet.

- Efter det var jag äntligen behörig som bibliotekarie.

Skolbiblioteken nära hjärtat

Inger-Louise fick arbete som skolbibliotekarie, i början vid Lumparlands skolbibliotek. Senare blev det ett par år vid skolbiblioteken i Strandnäs och Ytternäs. Den längsta tiden blev det sedan vid Övernäs skolbibliotek där Inger-Louise kom att tjänstgöra i 15 år.

- Jag startade upp skolbiblioteket i ett litet utrymme, verksamheten var helt ny. Men snart fick jag ha biblioteket i ett dubbelklassrum, som senare utökades med ett rum till en större helhet. Jag betjänade både låg- och högstadiet, totalt cirka 400 elever.

Inger-Louise konstaterar att det var en bra tid. Hennes egna tre barn var i skolåldern vilket bidrog till att kontakten med eleverna kändes naturlig.

- Hemma läste vi de böcker som jag i arbetet hade nytta av att känna till. I och med att jag levde med i skolkåret kunde jag ha ledigt under loven då barnen var hemma.

År 2005 var Inger-Louise med i uppstarten av Barnens litteraturdagar på Åland. Då flera skolbibliotek samarbetade fanns möjlighet att bjuda in författare som under en vecka turnerade mellan skolorna.

- Vi hade upp till tio författare från olika håll i Norden med på litteraturdagarna. Det var riktigt roligt, även författarna verkade uppskatta att få komma hit. Med tiden blev evenemanget så stort att vi fick anställa en projektledare.

En stor del av arbetet skedde ändå oavlönat varför evenemanget lades ner

2011. De frivilliga krafterna räckte inte längre till.

Förändringens vindar

År 2014 flyttade Inger-Louise till ett hus i Saltvik som hon renoverat bit för bit sedan dess. Ett par år senare, 2016, blev hon som 57-åring vald till kultur- och bibliotekschef i Finström.

– Tjänsten passade väldigt bra in i mitt liv just då. Jag hade tid att satsa på mitt arbete, barnen var vuxna.

Finströms bibliotek hade då, och har fortfarande, två deltidsanställda bibliotekariär varav en barn- och ungdomsbibliotekarie, förutom chefen.

– Jag trivdes väldigt bra med mina arbetskamrater och alla kunder. Tillsammans med andra bibliotek på norra Åland utvecklade vi många olika former av samarbeten. De flesta arbetar ensamma på de mindre biblioteken, det har därför varit värdefulla träffar.

Inger-Louise har alltid arbetat för ett brett kulturellt utbud. Hon har alltid trivts med att planera och organisera evenemang av olika slag.

– Det har blivit många författarbesök, konserter och utställningar under åren. Evenemangen har varierat i omfattning från 100-tals besökare till mindre tillställningar med ett fåtal besökare.

Om man som Inger-Louise arbetat många år inom biblioteksvärlden har man upplevt stora förändringar, i allt från datorisering till ändrade vanor hos låntagarna.

– Det som oroar mig mest är barnens försämrade koncentrationsförmåga. En lösning vore att slänga ut alla skärmar, den ständiga underhållningen de erbjuder förtar läskunnigheten.

Ny tillvaro

I åtta år arbetade Inger-Louise som kultur- och bibliotekschef. Hon upplevde arbetet som givande och meningsfullt, men med tiden ökade antalet ansvarsområden på hennes bord.

– Jag blev ansvarig för allt från integrationsfrågor och ungdomsverksamhet till arkivering och val, förut-

Finströms bibliotek firade 150 år för två år sedan historiskt kaffekalas. Fr.v. Ann-Christin Sjölund, Mia Nordlund, Marie Blomqvist och Inger-Louise.

Inger-Louise "in action" i samband med en utställning om 1970-talet i Finströms bibliotek. Foton: Finströms bibliotek

om allt som hörde till mitt egentliga uppdrag inom kulturen och biblioteket. Uppgifterna växlade och blev mer och mer administrativa. Jag beslöt att bli pensionär lite tidigare än vad jag egentligen tänkt mig.

I och med beslutet känner sig Inger-Louise färdig med sitt yrkesliv. Hon känner ingen vanda inför tiden som pensionär, eller saknad efter det som var.

– Alla kontakter jag har inom kulturvärlden finns ju kvar, nu kan jag odla dem vidare i egen takt.

För nu finns tid för egna intressen och inte minst de fem barnbarnen. Inger-Louise tycker om att sjunga i kör och hoppas även kunna satsa mer på målning än tidigare.

Vid årsskiftet flyttade Inger-Louise till ett 100 år gammalt trähus i Mariehamn, till en lägenhet som hon genast kände sig som hemma i. Intill finns ett gårdshus med ett rum som bjuder in till allehanda hobbyverksamhet.

– Jag har som mål att varje dag göra någon nytta och något nöje. Det ger struktur till mina dagar. Det bästa är ändå att jag nu får ta dagen som den kommer och göra vad jag känner för i stunden. Det är fantastiskt!

Monica Sandström

Inger-Louise Andersson

Ålder: 64 år

Bor: i Mariehamn

Familj: Tre barn och fem barnbarn

Husdjur: 6 katter

Läser helst: Biografier

Läser just nu: Inte så mycket nu just, flyttar ännu

Drömmer om: Att skapa mer med mina händer

Hoppas på: Att jag får vara frisk

När blir demokratin färdig?

DET FANNS EN TID då demokratin i vårt samhälle upplevdes som stabil och för alltid given. Under de senaste åren har vi ändå fått märka att den inte är självklar och att det är som att man förstår och uppskattar den först då den hotas.

I och med att lagen om allmänna bibliotek förnyades 2016 formulerades som ett av dess syften att främja demokrati, aktivt medborgarskap och yttrandefrihet och som en av bibliotekens uppgifter att främja en samhälls- och kulturell dialog. När man nu tittar i backspegeln kan man säga att det var väl förutsett. Biblioteken har en viktig roll att spela i det demokratiska samhället.

De första undrande frågorna och kommentarerna efter lagens tillkomst var: vad betyder det, vad ska vi göra och är inte bibliotekens existens redan en demokratisk gärning? Efter det har det pågått mycket utvecklingsverksamhet genom projekt, fortbildning och gemensamma diskussioner. Biblioteken arbetar med ökad delaktighet och dialog, samhällsfrågor uppmärksammas i evenemang och diskussioner och också de minsta medborgarna får öva demokrati genom att rösta i mjukisdjurens president- och riksdagsval.

Demokratiarbete är ändå inte bara evenemang. Det är också, och kanske framför allt, fråga om bemötande i vardagliga situationer. Sitra publicerade i januari en handbok om demokratiska möten, avsedd för alla som

med sitt eget agerande eller arbete vill stärka demokratin i vardagen. Handboken bygger på de försvarsdialoger för demokratin som Sitra ordnade våren 2022. Där gestaltades en central plats där den demokratiska statsformen och den demokratiska livsformen sammanstrålar. Platsen är samhällets offentliga tjänster. Största delen av finländarna använder sig av de här tjänsterna för att lära sig, få stöd, hjälp eller vård. I bästa fall möter de professionella som kan ge dem känslan av ett samhälle, där vars och ens ärende är viktigt och där de löses tillsammans med respekt och lyhördhet.

Utgående från Sitras material verkade det uppenbart att de offentliga tjänsterna på många sätt formar människornas samhällsupplevelse.

Det verkade också, att stora delar av de professionella i de här tjänsterna – lärare, läkare, poliser eller till exempel bibliotekspersonal – inte upplevde sig själva som demokratiska aktörer som påverkar samhällsupplevelsen. Hur den demokratiska livsformen förverkligas i offentliga tjänster förblir alltså lite av en slump. Ändå arbetar över 600 000 personer i Finland inom denna sektor och en betydande del av dem i möten med medborgare där deras upplevelse av det demokratiska samhället formas – av att bli hörd och av förtroende, påverkansmöjligheter och delaktighet. Det är alltså inte fråga om nya krav på service som kräver tilläggsresurser. Det handlar mer om en medveten beredvillighet och inställning till den grundläggande uppgiften i det egna arbetet.

Demokratin blir aldrig färdig. Den måste kontinuerligt försvaras, förstärkas och förnyas. Vi kan bidra genom vårt eget agerande och som professionella i offentliga tjänster. Vi kan alla vara demokratiska aktörer.

Susanne Ahlroth

Överinspektör vid Regionförvaltningsverket med de allmänna biblioteken som specialområde (susanne.ahlroth@avi.fi)

Sitras handbok *Demokraattisten kohtaamisten käsikirja* kan laddas ner på www.sitra.fi. Texten är på finska men har en svenspråkig sammanfattning.

Litteraturdagar i ett Gränsland

DET FINNS GODA SKÄL att besöka Åland redan före biblioteksdagarna i maj. Den 21–24 mars arrangeras Mariehamns litteraturdagar.

– Vårt mål är att ordna ett rum för alla litteraturintresserade. Vi brukar ha besökare från både Sverige och Finland, förutom från Åland förstås, säger **Anna Eklund** som är projektledare för litteraturdagarna. Arrangör för litteraturfestivalen är Kulturfestivalen på Åland r.f.. Litteraturdagarna hölls första gången 1993. Årets tema är *Gränsland*.

Listan över besökande författare är lång. Nämnas kan bland andra **Carina Bergfeldt, Rosa Liksom, Philip Teir, Sofia Parland, Carina Karlsson, Nilla Kjellsdotter, Sofie Sarenbrant, Lena**

Andersson, Kaj Korkea-aho, Ellen Strömberg och Julia Musakovska.

– Ellen Strömberg träffade alla niondeklassister på Åland under fjolåret, inom ramen för ett skrivprojekt. Projektet avslutas under litteraturdagarna med prisutdelning.

Ett seminarium kring frågor om AI, digitalisering och läsförbättrande arbete arrangeras på fredag, och på lördag kväll blir det supé med talkshow – förstås med Bergfeldt inblandad. Allt program är öppet för alla, viktigt att notera är ändå att för kvällssupén uppbärs en avgift.

– Det viktigaste för oss är att nå ut till alla åldersgrupper, därför har vi program med allt från workshop för 2-åringar till besök på åldringshem,

Anna Eklund är projektledare för Litteraturdagarna

säger Anna.

Programmet och mera information om litteraturdagarna i Mariehamn hittas på hemsidan: www.litteraturdagarna.ax

Chans till fortbildning!

Kom ihåg Kulturfondens bidrag "Fortbildning och nätverk inom konst och kultur" om du drömmer om en studieresa eller inspirerande kurs.

Bidraget kan sökas av biblioteksanställda, såväl på allmänna bibliotek som på högskolebibliotek. Det är avsett för bl.a. kurser, seminarier och studiebesök utomlands eller i Finland.

– Era medlemmar kan till exempel söka bidrag för att delta i biblioteksdagarna. Bidraget hette tidigare "Bidrag för fortbildande resor", men vi har ändrat benämningen eftersom vi vill betona att ansökan inte måste gälla en resa, säger **Anna Wilhelmson** som är ombudsman på Svenska kulturfonden.

Man kan få bidraget max en gång per 12 månader. Karensperioden räknas mellan genomförandet av fortbildningen eller resan. Om flera personer deltar ska alla göra personliga ansökningar. Bidraget kan alltså inte sökas av arbetsgrupper.

– Däremot kan man göra en ansökan i bibliotekets namn, om man

till exempel vill göra ett gemensamt studiebesök.

Bidraget får användas för rese- och logikostnader samt för kursavgifter eller liknande utgifter. Det får inte användas för att täcka matkostnader eller dagtraktamenten.

– Om man är anställd kräver vi att arbetsgivaren bidrar i någon mån, åtminstone genom att fortbildningen sker på arbetstid och att arbetsgivaren står för eventuella traktamenten.

Ansök i god tid

Ansökningstiden är fri, beskedet skickas inom cirka fyra veckor. Det maximala beloppet som kan beviljas är 1 500 euro för en enskild sökande eller 3 000 euro per organisation.

– Vi har ingen exakt gräns för hur stor andel av kostnaderna man ska stå för själv eller ha annan finansiering för.

För resor inom Norden beviljas oftast 200–600 euro och inom Europa upp till 1 000 euro. För deltagar- och kursavgifter finns ingen exakt skala.

Anna understryker att man ska göra ansökan i god tid före resan.

– Vi lovar svar inom 4 veckor, men det är vanligt att vi får ansökningar väldigt tätt inpå resan. Priser på flyg och tåg går ju alltid upp ju närmare avresa man kommer. Så för sin egen sinnesfrids skull är det bra att ha litet framförhållning. Apropos flyg så är det ju många som idag undviker att flyga, även om det ofta är billigast. Det här respekterar vi, så vi godkänner att resor som görs på ett hållbarare sätt kostar lite mer.

– Det mest populära resmålet bland biblioteksanställda brukar vara bokmässan i Göteborg. Eftersom det är många som söker har vi här infört ett maxbelopp. Den summan är i år 400 euro. Vi är fullt medvetna om att det långt ifrån täcker alla kostnader, men eftersom många vill åka har vi valt den här linjen.

Om man inte får plats på FSBF:s och Kulturfondens medlemsresa till Göteborg (se sid 5) kan man alltså ansöka om detta bidrag istället. Se Kulturfondens hemsida för mera information.

Mångsidigt projekt

för läslust vid Arcada

Alla undersökningar pekar åt samma håll – samtidigt som läsandet minskar, blir språkkunskaperna hos våra studenter allt svagare. Yrkeshögskolan Arcadas bibliotek har gått in för att delta i projektet *Läs framgångsrikt!*, vilket körde i gång år 2022. Målet är att främja läsandet i allmänhet, oberoende av genre.

JAG SÄTTER MIG NER för en pratstund med **Magdalena Sandell**, initiativtagaren för projektet och lektor i svenska och kommunikation på Arcada. Hon berättar att inspirationen för detta tre-åriga pilotprojekt kommer från Handels-högskolan i Stockholm, med deras välkända projekt *The Literary Agenda*. Men medan det projektet helt och hållet går in för skönlitterär läsning, så har Arcadas projekt som mål att stödja läsning mera allmänt – oberoende av genre, eftersom läskompetensen har försvagats och många studenter också behöver ett stöd i hur de läser till exempel kurslitteratur.

Sandell berättar att allt fler studenter kommer till vår yrkeshögskola från yrkesskolor, där läsningen inte har en lika stor roll. För dessa kan högskolestudier innebära en helt ny sorts läsning, som kan vara väldigt ovan för dem.

Även om vissa avsnitt av projektet är öppna för hela Arcada, så är målgruppen studenter inom företags-ekonomi. Just på de här linjerna går en hel del av undervisningen och hela specialiseringen på engelska.

– För många är den skriftliga förmågan i svenska bristfällig, säger Sandell. Det kan säkert bero på många saker, men vi ser åtminstone att engelskan dominerar, det blir svengelska. Och de här studenterna ska ju skriva lärdomsprov på svenska. För många är det en utmaning. Därför valde vi att satsa särskilt på den här målgruppen i vårt pilotprojekt.

Projektet är ett treårigt pilotprojekt – ett första försök, så att säga – och stöds finansiellt av A.F. Lindstedts fond. Summorna är inte stora, men tillräckliga för att lärare ska kunna lägga undan tid också för det här.

– Det är jag jätteglad över, för de har i princip som syfte att stöda teknik och företagsekonomi, men de har sett att läskompetens är avgörande och en grundförutsättning för att vara framgångsrik inom de här branscherna, uttrycker Sandell.

Lästeknik och kritiskt tänkande

Hittills har *Läs framgångsrikt!* bestått av flera enskilda pop-up-insatser. Projektet följer en viss årskurs studenter från inledandet av deras studier till utexamineringen tre år senare.

Under det första året samarbetade läsprojektet med ämneskurser i företagsekonomi. Språklärarna tog på kursen upp grundläggande saker gällande läsning, bland annat sådant som innehållsförteckning, faktarutor, sammanfattningar och så vidare. Studenterna fick också reflektera över saker som läsro och att sätta mål för sin egen läsning och hur man skapar struktur i läsningen. Det här ville man få med tidigt i projektet, eftersom studenterna kan ha stora mängder text att plöja igenom och textgenren är ny för många av dem.

Till projektet hörde också en teaterföreställning, uppförd av Viirus. Den var öppen för hela skolan och syftet med föreställningen var att inspirera

till ett kritiskt tänkande och ifrågasättande av faktoider, det vill säga föreställningar som hålls för sanna men som är felaktiga.

En gästföreläsare, författaren **Annikka Luther**, bjöds också in. Föreläsningen fungerade som en uppföljning på teaterpjäsen. Den ville uppmuntra till att se saker från flera olika perspektiv och inte bara hålla sig till en viss sorts rapportering, då det gäller världsläget.

Skönlitteratur och skrivstöd

Sandell berättar att projektet under andra året har satsat mera på skönlitteratur.

– Vi ville ha en sorts bokklubb eller bokcirkel för studerandena.

I den här delen var biblioteket aktivt med och flera i både bibliotekets personal och lärarkåren deltog. Även Arcadas rektor, **Mona Forsskåhl**, gick in för att stödja projektet. Tyvärr var deltagandet bland studenterna lite magrare, men de som slöt upp var desto ivrigare. Problemet med om det ska vara helt frivilligt eller till exempel kunna generera studiepoäng består.

– Det är ett faktum att de som redan är entusiastiska läsare hoppar på det här tåget, säger Sandell. Den kritiska målgruppen nådde vi inte på det här sättet i och med att det är på frivillig basis. Det här är ett pilotprojekt och vi får dra våra slutsatser av det och fundera på hur vi kan jobba i framtiden ifall vi fortsätter med något liknande.

I fortsättningen ska läs- och skrivstödet intensifieras. Under studenternas kurs i svenska ska de göra en självreflektion kring sin egen läskompetens och läsutvecklingen under studiernas gång. Då kan man satsa på utvecklingsområden där studenterna fortfarande känner sig svaga.

Förutom det ska studenterna också besöka bokmässan, för att få inspiration att läsa vidare och för att visa vilken uppsjö av litteratur det finns, från smal litteratur till bestsellers, från prosa till facklitteratur.

Framgångar och utmaningar

Projektet har varit ett försök på något nytt och det ska efteråt utvärderas vad det lönar sig att satsa på och vad som lyckades bäst. Men redan nu kan man se att en del saker har lyckats bättre, medan andra har medfört utmaningar.

En känsla av att ha lyckats kan ofta komma i form av oväntade bieffekter och sådana har det funnits flera av under projektets gång. Sandell berättar om två olika fall. Ett exempel på en sådan biverkan skedde i samband med teaterpjäsen. Det var en ganska interaktiv pjäs och flera studenter var aktiva. En av dessa stannade efteråt kvar och diskuterade med skådespelaren, som tipsade om en provspelning på Viirus. Nu har studenten en roll i pjäsen *Vem dödade Bambi?* Så här skapades kontakter och väcktes ett nytt kulturintresse.

Ett annat exempel på en rolig effekt har med det skönlitterära läsandet att göra. Då ordnades det en *read along*, det vill säga en gemensam lästimme, på biblioteket. Senare dök det upp en grupp studenter från den närbelägna yrkesskolan Praktikum, som sade sig ha hört att det ordnas lästimmor på Arcadas bibliotek.

Magdalena Sandell är initiativtagaren för projektet *Läs framgångsrikt* och lektor i svenska och kommunikation på Arcada. Foto: Janne Nyström

– Då har väl någonting gått rätt, om det finns en ryktesspridning om att Arcadas bibba är en plats dit man kan komma och läsa, konstaterar Sandell.

Utmaningarna har främst med logistik att göra. Även om Arcada är en relativt liten organisation, så är det frågan om stora grupper studenter, vars tidtabeller kan vara svåra att få att gå ihop. Det faktum att deltagandet har skett på frivillig basis har också varit en utmaning.

Framtiden

Några konkreta planer för framtiden har inte ännu slagits fast, men tanken är nog att åtminstone materialet som arbetats fram under projektet ska kunna användas även i framtiden. Det finns också planer på att ordna regelbundet återkommande lästunder på Arcadas bibliotek. Dit ska man kunna komma med vilken bok som helst, oberoende om man vill koppla av med skönlitterärt läsande eller behöver plugga för en tent. Här skulle

dessutom Arcadas personal kunna visa gott exempel. Sandell konstaterar att då det med småbarn talas om att det behövs läsande vuxna som förebilder, så skadar det nog inte med läsande förebilder under studierna heller. Man kan på det här sättet också visa att läsandet inte bara är en lyx, utan också kan vara en del av arbetsbilden.

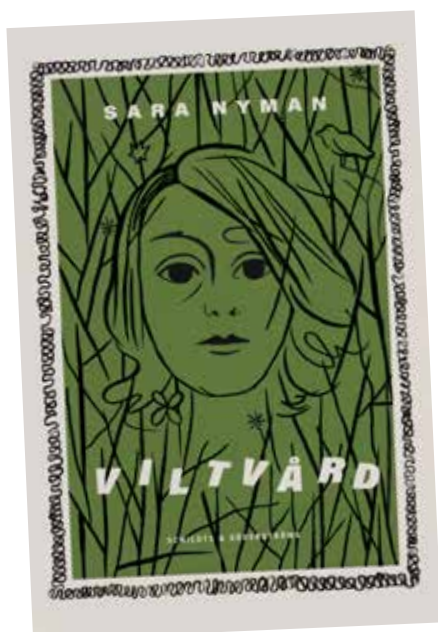
Sandell är också hoppfull då det gäller någon form av strukturerad skönlitterär läsning i framtiden. Läsning är en del av bildningen och Arcada lovar i sin strategi att "sätta bildning i arbete för ett hållbart liv", så det vore inte långsökt att läsningen skulle få mera utrymme i undervisningen. Kanske studenterna dras med om personalen föregår med gott exempel. Det kunde vara frågan om en roman per termin.

– Förhoppningen är att en läsande kultur kunde sprida sig hos oss på Arcada, säger Sandell.

Janne Nyström

Bokrecensioner

Dikter ligger mig nära hjärtat och på Arbis bibliotek i Helsingfors har jag sedan länge ordnat Öppet rum för poesi-aftnar. Träffarna sker vanligen sex gånger under höst- och vårterminen och ibland med en författargäst. I det följande reflekterar jag kort över tre finlandssvenska diktsamlingar som utkommit under det gångna året 2023, välkommen med.

Viltvård

Sara Nyman

NYMAN, SOM DEBUTERAR med denna diktsamling, ger ett intressant lokalperspektiv genom sina motivval.

Hon är enligt bokens presentation bosatt i Pargas och dikterna ger inblickar i en mindre tätorts stämningar, vare sig det gäller alkoholister på en bänk som tar dagens första öl eller stämningar från en bilfärd hem till Pargas i kvällsmörkret. Nymans stil är stillsamt lakonisk med snudd på humoristisk, beroende på hur man ser det. Det är inte frågan om högstämda dikter, utan vi rör oss på en lägre, pratande nivå om vardagliga saker med en filosofisk udd. Dikterna har titlar, något som i modern dikt inte alltid varit vanligt, och innehåller utöver endast en gång förekommande titlar vissa återkommande teman som t.ex. *Huset, semestertider, och intresse för existentialism i praktiken*. Detta stilgrepp känns mera som en disposition för författarens eget arbete än att det skulle ge mervärde för läsaren.

Diktjaget observerar små detaljer i både egna andras tillkortakommanden i livet, som i t.ex. *Alla minns Marja-Leena*, som har socialrealism och kunde vara skriven på 1970-talet. Mina tankar går till **Solja Krapus** dikter, som även hämtar stoff ur vardagen. Teman som också förekommer i Nymans samling är sex och mansmyter; fram lyfts den vikingalika mannen. Jag får inte helt grepp om vad författaren strävar efter här, kanske att ifrågasätta både kvinnors mansideal och adrenalinstinarna hanar? En intressant del av boken är brevtexterna som finns på ett fåtal ställen i texten; jag vet inte riktigt vad de tillför; ska de beskriva ett osäkert författarjag? Handlar det om utrymmet som skrivandet behöver? Även **Karl Ove Knausgård**s betydelse för författaren antyds, men det blir inte mer än det. Viltvård är en lovande debut och jag tror att om svängarna tas ut mer nästa gång så blir det ännu bättre.

Recensent: Johan Lindberg

Bibliotekarie på Arbis bibliotek

Upplever mig vara en nyfiken person, vilket kanske hör ihop med valet av yrke. Därför är böcker om olika ämnen intressanta. Har vanligen tre-fyra böcker på gång samtidigt, men ofta faller den för mig minst intressanta bort.

HEIDI VON WRIGHT debuterade 2003 och har genom åren blivit en distinkt och personlig röst inom den finlandssvenska dikten. Hennes senaste samling är inget undantag. Prosadikterna är täta och utgår från jagets till synes prosaiska iakttagelser av egna känslor och tankar. Meningarna är mycket korta vilket medför en eftertänksam läsupplevelse. Ibland för de tankarna till aforismer, t.ex. följande: *Att sova är en förmåga./ Att tala är en prestation./ Att tala i sömnen är något helt annat.*

När jag läser samlingen uppfattar jag att den kretsar kring upplösning av gränser eller undantagstillstånd eller läget mellan sömn och vakenhet. I dikterna har avgränsandet av ett rum eller en person som är nära för att ge trygghet, viktiga roller. Avgränsandet är som en motvikt mot det föränder-

liga eller oklara. Man kan känna igen känslan av osäkerhet som coronatidens isolering och avgränsning eller också oron för klimatförändringen, fastän det inte sägs tydligt förstås.

En ytterligare aspekt i boken, och som är kännetecknande för Wright, är motsättningarna och spänningarna i orden, tex. *Det finns en vardag också på andra sidan vardagen.* Eller *Vi har läst manuskriptet, allt jag glömmer att säga, är inövat.* Det är till synes enkla rader, men motsättningarna är starka och tankeväckande. Här finns många trådar; de ser rediga ut till en början men när man börjar nysta upp dem så kommer djupa skikt fram av isolering; sökande efter mening och så den centrala vandringen mot midnatt. Wrights diktsamling är inte alla gånger lättillgänglig, men vid omläsning hittar man nya intressanta detaljer.

Mellan text och midnatt
Heidi von Wright

Misslyckad i en uggla
Peter Mickwitz

MICKWITZ HAR REDAN en lång rad böcker bakom sig; sedan debuten 1991 har han gett ut inemot femton böcker; essäer, prosa och framför allt dikter. Om Heidi von Wrights diktsamling saknar en slags introduktion, har Mickwitz' bok på försättsbladet en kort text som beskriver vad dikterna handlar om. Att sätta en förklaring av boken på detta sätt är sällsynt, men med tanke på dikternas speciella atmosfär är det säkert bra för läsaren. För de är både gripande och allvarliga och ibland nästan absurda, speciellt när det gäller medvetet felsä-gande kortdikter, tex. *vagbeskrivningen förde fram.* Mickwitz har också tidigare skapat nya ord, som i boken *Leksikon: sett att läsa* (2018).

En central punkt i samlingen, och som också får den att påminna om Wrights bok, är den egna, isolerade positionen som diktjaget har. I denna bok ska dock dikternas plats ses som främmande och det är den deprimerade människans plats. Detta kan kanske

tydligt uttryckas i följande dikt: *det ligger en hel värld mellan oss / min tröst är att det inte / finns hela världar.* Diktsamlingen har också ett slags som jag tolkar det, förtäckt kritik mot samtiden rationalism och alltings mätbarhet, som i följande: *upproret är inställt, / begripligheten segrade, / utrensning pågår, var goda / ta den rakaste vägen.*

Diktsamlingens slutdel är kanske dess mest gripande. Den inleds med en AI-generad illustration av författaren och här framläggs depressionen i en utlämnande beskrivning av känslolägen och relationer. Det blir nästan som en polemik mellan författarjaget och omvärlden, där depressionen framställs som meningen i en värld utan mening. *Misslyckad i en uggla* andas ändå, trots sitt svåra tema, av en vilja att leva enligt egen riktning, och att komma ut ur mörkret. Följande kortdikt anser jag att är en pärla och får avsluta:

en klar dag kan du se havet från ditt ansikte

Blanka

Skärgårdens biblioteksnätverk

I Åboland finns biblioteksnätverket Blanka som knyter samman Pargas och Kimitoöns bibliotek. I Pargas finns sex bibliotek, och i Kimitoön finns det fyra. Tillsammans utgör de ett stort biblioteksnätverk i den åboländska skärgården.

BIBLIOTEKEN HAR samarbetat inom nätverket i närmare 30 år, och idag leds nätverkssamarbetet av de två bibliotekscheferna **Tapani Häkkinen**, som innehar tjänsten i Pargas och **Paula Puikko-Laakso**, som är tillförordnad bibliotekschef i Kimitoön.

Tapani Häkkinen tillträdde chefs-tjänsten den första september i fjol, när han efterträdde **Karolina Zilliacus**.

– Vardagen här rullar på. Här finns bra strukturer och kunnig personal, så för mig har det varit en lätt landning. Jag har fått gott om tid att bekana

ta mig med biblioteken, och jag har hunnit besöka alla enheter förutom biblioteket på Utö, berättar Häkkinen.

Som bibliotekschef i Pargas ansvarar han för biblioteken i Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär, Iniö och Utö.

Paula Puikko-Laakso har vid intervju tillfället arbetat exakt en vecka som bibliotekschef i Kimitoön. Hon är tillförordnad chef tills ordinarie tjänsteinnehavaren **Eija Sjöblom** går i pension i april. Puikko-Laakso har tidigare arbetat som bibliotekarie vid olika bibliotek i Kimitoön, men är ny på chefsposten.

Tapani Häkkinen är ännu relativt ny som bibliotekschef i Pargas, han tillträdde tjänsten första september i fjol.

Hur har den första veckan varit?

– Hektisk. Det är många bollar i luften som jag försöker ta över – ärenden som blivit på hälft som jag nu ska fortsätta föra vidare.

Som bibliotekschef i Kimitoön ansvarar hon för biblioteken i Kimito, Dalsbruk, Västankfjärd och Hitis.

Skärgårdsbibliotek och gemensamma samlingar

Blankabiblioteken har gemensamma samlingar som kompletterar varandra. De använder sig av samma Finna-sidor och samma system.

Det som skiljer Blankanätverket från många andra biblioteksnätverk är dess geografiska spridning. Från grafiken till vänster får man en bra bild över bibliotekens placering, och hur man når dem genom att följa den röda rutten. Här syns det också att trots att Pargas och Kimitoön är grannkom-

Bild inifrån Hitis bibliotek som finns beläget i en före detta byskola. I början av 2024 inleddes en renovering av byggnaden.

Så här ser biblioteksbyggnaden på Houtsjär ut. Biblioteket är meröppet varje dag kl. 8-21. Onsdag och torsdag finns det personal på plats.

muner så finns det ingen fast direktförbindelse mellan öarna. Man måste således köra via fastlandet för att ta sig från Pargas bibliotek till Kimitoöns bibliotek.

Biblioteken strävar efter att betjäna alla kommuninvånare och de små biblioteken på öarna är viktiga för de boende där. Biblioteken har personal på plats under vissa tider och de har utvidgade öppettider med meröppet.

– Det är ju små bibliotek, och ofta finns det bara en i personalen och som dessutom jobbar mindre än 100 %, säger Häkkinen.

Det finns inga planer på att dra in något bibliotek. Men om det skulle bli fråga om att göra inbesparingar är det svårt att hitta var man ska spara eftersom man redan nu har så små resurser.

Kunnig personal och projektsamarbeten

Paula Puikko-Laakso har tidigare arbetat med ett projekt för digital kompetens som varit gemensamt för Blankanätverket. Men under de senaste åren har de gemensamma projekten varit färre. Puikko-Laakso identifierar coronapandemin som en av orsakerna till detta.

Paula Puikko-Laakso i biblioteket i Dalsbruk tillsammans med Blankabibliotekens maskot Blankis. Blankis älskar att läsa! Med sina många tentakler är det lätt att läsa flera böcker på en gång och svänga sida. Maskoten skapades utgående från teckningar som barn i Kimitoön och Pargas ritat vintern 2019. Foto: Miitu Makkonen

För att utveckla samarbetet mellan biblioteken hade man i början av året en Blankadag där hela nätverkets personal deltog.

– Vi har en kunnig personal och ville ha alla med och fundera på hur vi ska fortsätta att utveckla Blanka, och

se på samarbetet med nya ögon. Alla ska få vara med och bidra med idéer, berättar Puikko-Laakso.

För tillfället håller Blankabiblioteken på att förbereda sig på ett systembyte, och lämna det gamla Mikromarc-systemet bakom sig. Tillsammans med personalen, det vill säga huvudanvändarna, kommer man att besöka bibliotek som använder sig av det system som man ska ta i bruk inom Blanka i fortsättningen.

Bara två bibliotekschefer

Ett av Blankanätverkets styrkor är att det endast har två bibliotekschefer.

– Vi kontakter varandra med låg tröskel och det är enkelt att bolla idéer tillsammans och ta beslut då vi bara är två, säger Tapani Häkkinen.

– Ja, där är vi jätteflexibla, fyller Paula Puikko-Laakso i.

Nätverket har goda framtidsutsikter och man planerar att ordna fler gemensamma projekt.

– Att samarbeta är alltid en bra sak, och jag är glad att vi kan utvecklas tillsammans inom Blanka, säger Puikko-Laakso.

Sandra Herrmans

Medlemsavgiften 2024

Det är snart dags att betala medlemsavgiften för 2024. Från och med i år gäller samma avgift för alla, 25 euro.

Bästa medlem, vet du vad allt du får för medlemsavgiften?

Genom att vara medlem i vår förening signalerar du vikten av ett relevant och aktivt biblioteksväsende i Finland. Ju fler vi är desto högre är vår röst. Som medlem ingår du i ett sammanhang som bevakar biblioteksfrågor och deltar i opinionsbildning.

Som föreningsmedlem kan du delta i biblioteksdagarna till medlemspris och i medlemsresan till bokmässan i Göteborg. Du har även möjlighet att delta i fortbildning som föreningen arrangerar. Genom att delta i föreningens evenemang har du chans att utveckla din yrkeskunskap samt lära känna kollegor från hela Svenskfinland.

Du får vår innehållsrika medlemstidning *Bibban* 3 gånger per år. Genom tidningen håller du dig uppdaterad om aktuella frågor och kan låta dig inspireras av att läsa om andras biblioteksarbete. Om du som föreningsmedlem registrerar dig hos Svenska folkskolans vänner får du även *SFV-magasinet* fyra gånger per år utan kostnad.

Vi ser fram emot att fortsätta arbeta tillsammans! Medlemsavgiftens faktura skickas till nuvarande medlemmar under vårvintern.

Kontakta föreningen med låg tröskel, vi vill höra hurdana behov och idéer det finns på fältet. Kontakta oss också gärna om dina kontaktuppgifter behöver uppdateras, så att tidningar och post från föreningen hittar fram! Du når oss på fsbf@fsbf.fi.

Om du inte är medlem sedan tidigare, välkommen med! Gå in på föreningens webbplats www.fsbf.fi och fyll i medlemsansökan, så kontaktar vi dig!

Finlands svenska biblioteksförening rf.

Styrelsen 2024

Styrelsen nås på fsbf@fsbf.fi

Anna-Maria Malm, ordf.

Planerare

Nationella utvecklingstjänster/Biblioteken.fi
Helsingfors stadsbibliotek

Lisa Ahlvik

Specialbibliotekarie

Pedersöre kommunbibliotek

Margareta Danielsson

Informationsspecialist, Hankens bibliotek

Henrica Lillsjö

Biblioteksamanuens, Åbo Akademis bibliotek

Monica Sandström

Chefredaktör, Bibban | Fotograf, Bildström

Sara Söderbacka

Bibliotekarie, Stadsbiblioteket i Kristinestad

Gun Vestman

Informationsspecialist, Tritonia, Vasa universitet

Teresa Westmark

Bibliotekarie med verksamhetsansvar
Mariehamns stadsbibliotek

Anneli Haapaharju

Serviceplanerare, Vasa stadsbibliotek

Mia Karvonen

Läsledare Shared reading, Enare kommun

Janne Nyström

Informatiker, Arcada

Utanför styrelsen

Michelle Mattfolk

Verksamhetskoordinator
fsbf@fsbf.fi

Adressändringar och medlemsärenden

Adressändringar och andra medlemsärenden kan meddelas per e-post till fsbf@fsbf.fi